

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Høring av verneplan for skog.

Forslag til opprettelse av Kvelderøningen naturreservat i Larvik kommune.

Rik edelløvskog i Kvelderøningen

Foto: Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

April 2019

E-postadresse:
fmvtpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 2076
3103 Tønsberg

Besøksadresse:
Anton Jenssensgate 4,
Statens Park, bygg I

Telefon: 33 37 10 00
www.fylkesmannen.no/vt
Org.nr. 974 762 501

Innhold

1. Bakgrunn.....	3
2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.....	3
3. Lovgrunnlag.....	3
4. Kommentarer til oppstartsmelding	4
5. Videre saksbehandling	5
6. Verneplanens omfang	5
7. Faktaark.....	5
8. Forslag til verneforskrift og vernekart	7

1. Bakgrunn

Fylkesmannen i Vestfold sender med dette forslag til opprettelse av Kvelderønnen naturreservat i Larvik kommune til lokal og sentral høring.

Bakgrunnen for høringen er tilbud om frivillig vern av ca. 1026 dekar skog fra åtte private grunneiere. Tilbudene kom fra fem av grunneierne den 27.3.2018 og fra de resterende tre etter oppstartsmeldingen.

Det ble gjennomført naturfaglige registreringer i området høsten 2017, som dokumenterer naturverdier som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven. Jf. kapittel 6 med nærmere beskrivelse av området.

2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern

Meld. st. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet* legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder økt frivillig skogvern. Under behandlingen av meldingen ba Stortinget regjeringen sette mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet i landet. Naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er «*Evaluering av skogvernet i Norge*», NINA rapport 54/2002 og «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010.

Ved frivillig skogvern gir grunneierne fylkesmennene tilbud om vern av aktuelle områder. Det blir foretatt naturfaglige registreringer og utarbeidet skogtakster for de områdene der det er behov for det. På grunnlag av tilbud og de naturfaglige registreringene utarbeider Fylkesmannen forslag til avgrensning av verneområdene og forslag til verneforskrift, som blir oversendt grunneierne for kommentarer. Miljødirektoratet oppnevner en skogsakkyndig som får i mandat å forhandle med grunneierne eller grunneierens representant. Ved enighet blir det utarbeidet avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart.

Det vanlige er at når staten og grunneier er enige om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven. Etter avtale med grunneier kan melding og høring av verneforslag likevel gjennomføres før avtale er signert. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp skjer når vernevedtak er fattet.

3. Lovgrunnlag

Området foreslås vernet som naturreservat i medhold av lov av 19. juni nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Generelle mål for områdevern følger av naturmangfoldlovens § 33. Formålet med det enkelte verneområdet må beskrives konkret og knyttes opp mot vilkårene som gjelder for den aktuelle vernekategori. Naturreservat er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturmangfoldlovens § 37, som lyder slik:

- «Som naturreservat kan vernes områder som
- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
  - b) representerer en bestemt naturtype,

- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfoldet, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.»

4. Kommentarer til oppstartsmelding

Det ble meldt oppstart av planarbeidet den 4.4.2018. Det kom inn følgende kommentarer til oppstartsmeldinga:

BaneNor: BaneNor uttaler at området ikke berører jernbanens interesser og har derfor ingen merknader.

Språkrådet: Språkrådet uttaler at de ikke har noen merknader til navneforslaget *Kvelderønningen naturreservat*, og at skrivemåten er i samsvar med Sentralt stedsnavnregister (SSR).

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF):

DMF uttaler at det ifølge kartdatabasen til Norges geologiske undersøkelse (NGU) ikke er registrert viktige mineralske ressurser innenfor det planlagte verneområdet. Det er imidlertid registrert en liten viktig lokal ressurs av sand og grus ca. 200 meter øst for vernegrensen. Her er det også registrert 2 masseuttak, der det ene er i sporadisk drift mens det andre er nedlagt. Deler av ressursen er i dag bebygde og DMF mener at området dermed ikke vil komme i konflikt med verneinteressene.

Ca. 600 meter fra verneområdet er det registreringer av nefelinsyenitt. Forekomsten ligger sør for vannet Skjærssjøen og vil ut fra den kunnskapen DMF har i dag ikke komme i konflikt med verneområdet. Dersom ny kunnskap i fremtiden viser at det fins viktige forekomster av mineralske ressurser i verneområdet, må eventuelt uttak av disse forekomstene vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle ut fra den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48. Denne lyder: 'Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.'

DMF har ingen øvrige merknader til melding om oppstart av frivillig vern av skog i Kvelderønningen i Larvik kommune.

Forsvarsbygg: Forsvarsbygg har ingen særskilte merknader utover at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og avgang og landing med Forsvarets luftfartøy bes tatt inn i verneforskriftene.

Fylkesmannens kommentarer

Forsvarsbyggs nevnte bestemmelse er tatt inn i forskriften. Øvrige uttalelser tas til etterretning.

5. Videre saksbehandling

Verneforslaget med beskrivelse av området, forslag til vernekart og verneforskrift er sendt ut på en felles sentral og lokal høring med frist for uttalelse innen **10. juni 2019**.

Formålet med høringa er å få fram opplysninger om interesser som kan bli berørt av vernet.

Etter høringa vil Fylkesmannen gå gjennom alle innkomne uttalelser, kommentere disse og utarbeide en tilråding om vern til Miljødirektoratet. Direktoratet vil etter dette lage en innstilling til Klima- og miljødepartementet. Vedtak om vern blir gjort av Kongen i statsråd (kgl.res).

6. Verneplanens omfang

Navn	Gnr./bnr.	Kommune	Totalt areal	Verneverdi
Kvelderønningen	2089/7, 2089/8, 2089/10, 2089/13, 2089/31, 2090/6, 2090/7, 2093/2, 2097/1 og 2097/3.	Larvik	Ca. 1026 dekar	** Regional

Naturfaglig registrering med grundig beskrivelse av tilbudt område ligger på vår hjemmeside <https://www.fylkesmannen.no/vestfold-og-telemark>, under miljø og klima.

Arealet i verneforslaget er i tråd med tilbudt areal.

7. Faktaark

LOKALITET:	Kvelderønningen
KOMMUNE:	Larvik
FYLKE:	Vestfold
VERNEKATEGORI:	Naturreservat
AREAL:	Ca. 1026 dekar
HØYDE OVER HAVET:	85-292 meter
BERØRTE EIENDOMMER:	8

OMRÅDEBESKRIVELSE, VEGETASJON OG SKOGSTRUKTUR

Kvelderønningen er et mindre skogområde som ligger nord for Skjærstjøen i Larvik kommune, vest for Kvelde. Området utgjør sørvestvendte, bratte liser med rik edelløvsog og et noe flatere åsparti dominert av gammel furuskog. Berggrunnen består av alkaliesyenitt, som avgir nokså mye baseioner og dermed gir grunnlag for et rikt planteliv.

Etter naturfaglig registrering er det avgrenset en stor naturtypelokalitet av typen rik edelløvsog i lisen. Dette området er vurdert regionalt verneverdig. Lokaliteten har klar dominans av rike og varmekjære treslag og planter. Treslag som ble sett var eik, spisslønn, hassel, barlind, alm, gran, furu, hengebjørk, osp, selje, rogn, ask, lind, einer og svartor. Karplantefloraen er middels rik til rik i det aller meste av området, og den nær trua vegetasjonstypen lågurt- eikeskog er dominerende mens alm- lindeskog finnes i partier. Karplanter som ofte dominerer i de rike partiene er skogsvingel, fingerstarr, knollerteknapp, blåveis og myske. Mer sjeldent forekommer storkonvall, sanikel, vårerteknapp, bergmynte og lerkespore.

På opplendte partier finnes fattigere blåbær- og røsslyngdominert skog med dominans av furu og med en del eik. På den furudominerte flaten ligger det en grøftet og noe gjengrodd myr.

Området har sannsynligvis blitt brukt til beite, selv om det ikke sees spor av dette på vegetasjonen i dag. Dødvod finnes i begrenset grad og mest som tynnstammete lønn- og eikelægre eller noe grovere ospelægre. I øvre partier i lisen, finnes mindre partier hvor skogen er tydelig eldre og rikere på grove trær og dødvod. Her finnes også spredt med grove, gamle og delvis hule eiker.

VERNEINTERESSER

Området har følgende spesielle kvaliteter:

Det er funn av flere rødlistearter i området, samt den rødlista naturtypen lågurt- eikeskog (VU). Tidligere er billefaunaen blitt kartlagt på utvalgte steder, og mest interessante funn i denne artsgruppen er fem trua billearter inkludert den sterkt trua (EN) hull-råtebille. Det er gjort få og spredte funn av sopp knyttet til dødvod som de nær trua (NT) artene ruteskorpe, hvit vedkorallsopp og almekullsopp. Bakkelevende sopp er i begrensning undersøkt, men i rik edelløvsog er potensialet for interessante arter nokså godt. Om lag 30 funn av barlind (VU) er gjort og funn av lavarten blomsterstry (VU) er også interessant. Den sterkt trua planta (EN) ertevikke ble funnet i øst, en art med begrensning utbredelse i landet. I tillegg er det registrert flere grove, gamle og delvis hule eiker i området.

Av de **generelle** manglene i skogvernet i Norge (Framstad 2017) dekker Kvelderønningen lavlandsskog og middels-høybonitets skog på en god måte.

Lokaliteten har relativt mye rik edelløvsog, som er en av de **fylkesvise** manglene i skogvernet. Kvelderønningen vil også bidra til økning av andel vernet skog på produktiv mark i boreonemoral og sørboreal vegetasjonssone.

Ikke alt areal som er tilbudt er funnet verneverdig i den naturfaglige registreringen. Av de 1026 dekar som er tilbudt er ca. 600 dekar vurdert regionalt verneverdig. Dette arealet er i hovedsak den kartlagte naturtypen med rik edelløvsog. Fylkesmannen har synfart det øvrige skogområdet sammen med Viken Skog, og gjort en vurdering av arealet som ikke er funnet verneverdig. Arealet består av gammel, naturlig forynget furuskog på lavere til middels bonitet, med noe middels-høyproduktiv eldre granskog og blandingsskog, samt noen partier med yngre lauv- og furuskog.

Mye av områdets verneverdi hviler på kvalitetene innenfor kjerneområdet/naturtypelokaliteten. Likevel anser vi det som positivt at området har forekomst av flere skogtyper som tilsammen gir grunnlag for et større biologisk mangfold. Fylkesmannen sitter på opplysninger om flere rødlistede fuglearter som holder til enten innenfor eller i nær tilknytning til området, bl.a. vepsevåk (NT), hønsehauk (NT) og fiskeørn (NT). Det er også en kjent storfugleik i området. Det ble under befaringen gjort funn av ruteskorpe (NT) og lungenever på eik i MiS- (Miljøregistrering i skog) området vest for Musevann.

I tillegg er det generelt mye spetter i dette området som svartspett, grønnspett og gråspett. Vendehals og dvergspett er heller ikke uvanlig her. Tidligere holdt hvitryggspett til i Jordstøyp-området like ved, og det er mulig at arten fortsatt kan finnes i området.

Kvelderønningen vil inngå i et økologisk nettverk med de tidligere verna skogområdene Jordstøyp naturreservat og Røysa naturreservat, som i sum vil gi bedre muligheter for å sikre levedyktigheten til sjeldne og truede skogararter.

FORMÅL

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med rik edelløvskog og gammel barskog i lavlandet, med de naturlig forekommende arter, naturtyper og økologiske prosesser. Lågurt-eikeskog er dominerende vegetasjonstype i liden og grove, gamle og delvis hule eiker finnes spredt. Området inneholder flere truede og sjeldne arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle disse.

AVRENSNING

Området grenser mot fylkesvei, spredt hyttebebyggelse, ferskvann, skogområder og kraftlinje.

ANDRE INTERESSER

Området brukes til jakt og friluftsliv.

TEKNISKE INNGREP

Det er ingen inngrep innenfor området, bortsett fra traktorveier og merka stier.

PLANSTATUS

LNF-område.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGER

Det meste av arealet er produktiv skog. Det ligger en grøftet myrflate på ca. 12 dekar nord i området.

8. Forslag til verneforskrift og vernekart

Kommentarer til enkelte av bestemmelsene og vernekart

Generelt gjelder at ingen må foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet, jf. § 2 i den foreslåtte verneforskriften. Det betyr at hogst, grøfting og andre fysiske inngrep er forbudt, mens friluftsliv og jakt er tillatt virksomhet.

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra bestemmelsene innenfor de rammer som settes av verneforskriften og naturmangfoldloven.

Veier og eventuelt andre anlegg og innretninger som eksisterer på vernetidspunktet kan vedlikeholdes i samsvar med tilstand på vernetidspunktet. Av kjente anlegg og innretninger innenfor foreslått reservatgrense er traktorveier og merka stier. Det er også observert et vannuttak via en slange i bekken ved Slettsjø. Dette antas å være vannforsyning til hytte like utenfor foreslått verneområde.

Traktorveier og stier kan vedlikeholdes, ryddes, merkes og holdes åpne for turgåing, sykling og hesteridning. Enkel rydding av kvist og fjerning av greiner og nedfall i veiene som hindrer ferdselen, kan gjøres uten søknad til Fylkesmannen. Vindfall som måtte bli liggende over veien kan kappes og legges til side, normalt vil dette bli gjort av grunneier eller Statens naturoppsyn.

Motorisert ferdsel er etter bestemmelsene forbudt, men det er noen generelle unntak etter § 6 og det kan gis dispensasjon etter bestemmelsene i § 7. I tillegg gjelder lov om motorferdsel i utmark, det vil si at kommunen må gi tillatelse til motorferdsel på vanlig måte, samt at det må innhentes aksept fra grunneier.

Det er ikke gitt generelt unntak for beiting i forskriften, men det er åpnet for mulighet til tradisjonell beiting etter søknad. Ut fra hva Fylkesmannen er kjent med er det ikke pågående beiting i området i dag, og det er ønskelig at en oppstart av beiting skjer etter søknad til Fylkesmannen. Eventuell beiting må også godkjennes av grunneier.

Vernekart

Eksisterende veier og stier er gått opp med GPS og markert i forslaget til vernekart. Eventuelle manglende registreringer i kartet vil kunne legges inn i samråd med grunneier, før tilrådning om vern sendes til Miljødirektoratet.

Forslag til verneforskrift og vernekart:

Forslag til forskrift om vern av Kvelderønningen naturreservat i Larvik kommune i Vestfold fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon ... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima – og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med rik edelløvskog og gammel barskog i lavlandet, med de naturlig forekommende arter, naturtyper og økologiske prosesser. Lågurt-eikeskog er dominerende vegetasjonstype i lisisiden og grove, gamle og delvis hule eiker finnes spredt. Området har forekomster av flere truede og sjeldne arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle disse.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 2089/7, 2089/8, 2089/10, 2089/13, 2089/31, 2090/6, 2090/7, 2093/2, 2097/1 og 2097/3 i Larvik kommune.

Naturreservatet dekker et areal på ca. 1026 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk .....datert Klima- og miljødepartementet..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Larvik kommune, hos Fylkesmannen i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.

- c) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- d) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- e) Forsiktig rydding av småbusker og kvist i forbindelse med storviltjakt.
- f) Vedlikehold av eksisterende traktorveier og stier, samt andre anlegg og innretninger, i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- g) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende traktorveier og stier er bruk av sykkel, hest og ridning forbudt.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og med traktor og ATV på eksisterende traktorveier inntegnet på vernekartet.
- b) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av naturreservatet til aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt.
- c) Beiting og oppsetting av gjerder for beiting.
- d) Utsetting av saltstein.
- e) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- f) Merking av eksisterende traktorveier og stier.
- g) Nødvendig motorferdsel for uttransport av felt elg og hjort med annet kjøretøy enn nevnt i § 6 andre ledd a.
- h) Bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten.
- i) Nødvendig motorisert ferdsel i forbindelse med tiltak nevnt i § 4 f og § 7 c, d og e.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den naturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forslag til vernekart